

Ŝanĝoj kaj novaĵoj en versio 14.1 de PMEG

Ĉi tie sekvas listo de ĉiuj ŝanĝoj faritaj en versio 14.1 de PMEG (Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko) el la vidpunkto de la unua eldono de la presita libro. Tiuj ŝanĝoj estas laŭplane farotaj en la dua eldono de la papera libro.

Versio 14.1 de PMEG estas alirebla Interrete ĉe <http://bertilow.com/pmeg/>. Ĝi aperis la 8an de Marto 2008.

Koran dankon al ĉiuj legantoj, kiuj sendis komentojn kaj kritikon.

• 1.2. Helposignoj

Malnova teksto (paĝo 19 linio -12):

[...] Germanan literon [...]

Korektita teksto (mi aldonis mankantan O-finaĵon):

[...] Germanan literon [...]

• 2.1. Bazaj elparolaj reguloj

Malnova teksto (paĝo 24 linio 1):

senvoĉa la voĉkordoj ne vibras (P, T, K, F, S, Ŝ, H, C)

Kompletigita teksto (mi aldonis la mankantajn Ĥ kaj Ĉ):

senvoĉa la voĉkordoj ne vibras (P, T, K, F, S, Ŝ, Ĥ, H, C, Ĉ)

En la konsonanta tabelo (paĝo 24 linioj -9, -10 kaj -11) la fonetikaj simboloj “**ts**”, “**dʒ**” kaj “**tʃ**” (po unu signo) estas ŝanĝitaj al respektive “**ts**”, “**dʒ**” kaj “**tʃ**” (po du signoj). La antaŭaj simboloj siatempe estis oficiale ĝustaj alternativoj laŭ IFA, sed ili intertempe eksnormiĝis.

• 2.3. Ne-Esperantaj vortoj – elparolo

Malnova teksto (paĝo 32 linio -9):

- *Kalocsay* → *kaloĉaj* [...]

Korektita teksto (mi ŝanĝis *j* al *i*):

- *Kalocsay* → *kaloĉai* [...]

• 5.1. Bazaj reguloj por A-vortoj

Mi aldonis ekzemplon kun subkomprenata *vi* (paĝo 48 linio 12):

- *Ambaŭ ŝajnis dormantaj.*
- *Estu **singarda(j)**! = Vi estu **singarda(j)**.* Ĉe U-verboj oni tre ofte forlasas la subjekton (§32.3), se ĝi estas la pronomo *vi* (§11.4).

• 9. Difiniloj

Malnova teksto (paĝo 73 linio 2):

Difiniloj estas vortetoj, kiujn [...]

Korektita teksto:

Difiniloj estas specialaj vortoj, kiujn [...]

• 9.1.6. La ĉe propraj nomoj

Malnova teksto (paĝo 88 linio 20):

Iuj normalaj propraj nomoj havas en iuj naciaj lingvoj difinan artikolon [...] Arabaj propraj nomoj havas normale ĉiam difinan artikolon en la Araba [...]

Korektita teksto:

Iuj normalaj propraj nomoj havas en iuj naciaj lingvoj difinan artikolon [...] Arabaj propraj nomoj ofte havas difinan artikolon en la Araba [...]

• 12.2.3. N por mezuro

Mi forigis ekzemplon, kiu ne estas ekzemplo de tempa mezuro (paĝo 125 linio 12):

- *Tiu ĉi vojo estas **milojn da kilometroj longa**.*

Mi korektis la klarigon de unu ekzemplo. Malnova teksto (paĝo 125 linio 2):

- *Tiu ĉi malfeliĉa infano devis **du fojojn** en ĉiu tago iri ĉerpi akvon en tre malproksima loko.*^{FE.13} Por montri, kiom da fojoj io okazas, oni uzas normale nur N-finaĵon. Oni povus uzi *je*, sed tio estas malofta: **Je la lasta fojo mi vidas lin ĉe vi (aŭ: la lastan fojon).**^{FE.29}

Korektita teksto (mi forigis maltrafan ekzemplon en la komento, kaj aldonis referencon al *je*):

- *Tiu ĉi malfeliĉa infano devis **du fojojn** en ĉiu tago iri ĉerpi akvon en tre malproksima loko.*^{FE.13} Por montri, kiom da fojoj io okazas, oni uzas normale nur N-finaĵon. Oni povus uzi *je* (§12.3.1), sed tio estas malofta.

Mi komplete ŝanĝis unu ekzemplon. Malnova teksto (paĝo 125 linio 11):

- *La parolado estis **du horojn longa**.*

Ŝanĝita teksto (por ke estu ankaŭ ekzemplo kun mezura priskribo de N-finaĵa A-vorto):

- *Mi aŭskultis paroladon de la prezidanto **du horojn longan**.* La A-vorto *longan* estas rekta priskribo de *paroladon*. La mezuro *du horojn* estas rekta priskribo de la vorto *longan*. La N-finaĵo de *longan* estas objekta. La N-finaĵo de *du horojn* montras mezuron de la longeco. En tiaj okazoj, kiam rekontiĝas du malsamsignifaj N-finaĵoj, povas esti pli bone uzi *je* (§12.3.1) por la mezuro: *...paroladon je du horoj longan*. Se la A-vorto staras post sia O-vorto, povas esti pli klare, se oni metas la mezuron post la A-vorto: *...paroladon longan je du horoj*.

Mi aldonis ankoraŭ unu ekzemplon kun mezura priskribo de N-finaĵa A-vorto (paĝo 126 linio -17):

- *Ŝia pakaĵo estis **tridek kilogramojn peza** [...]*
- *Ili konstruis **ducent metrojn altan turon**. = ...*turon altan je ducent metroj*.*

• 12.3.6.3. Krom

Malnova teksto (paĝo 198 linio 4):

- **Krom Vilhelmon** Petro batis ankaŭ Paŭlon. = *Krom bati Vilhelmon...* N-finaĵo post *krom* estas fakte ĉiam superflua, kvankam ne erara en ĉi tiaj frazoj. Konfuzo ne povas estiĝi. [...]

Korektita teksto (mi ŝanĝis *fakte* al *praktike*, kaj *ne* al *preskaŭ neniam*):

- **Krom Vilhelmon** Petro batis ankaŭ Paŭlon. = *Krom bati Vilhelmon...* N-finaĵo post *krom* estas praktike ĉiam superflua, kvankam ne erara en ĉi tiaj frazoj. Konfuzo preskaŭ neniam povas estiĝi. [...]

• 14.3.3. Tabelvortoj je OM

Malnova teksto (paĝo 259 linio -8):

Kioma kaj *tioma* havas normale la saman vicordan signifon, kiel nombraj vortetoj kun A-finaĵo [...]

Korektita teksto (mi forigis komon):

Kioma kaj *tioma* havas normale la saman vicordan signifon kiel nombraj vortetoj kun A-finaĵo [...]

• 21. Neado

Mi aldonis ekzemplon kun *ne povi ne* (paĝo 328 linio 13):

- *Ĝi ne estas nenies propraĵo.* Ne estas tiel, ke ĝi estas nenies propraĵo. Ĝi do estas ies propraĵo.
- *Li tion faradis tiel lerte, ke oni ne povis ne ridi.*^{FA.53} Ne estas tiel, ke oni povis ne ridi. Sekve oni devis ridi.

• 23.1.1. Nombraj vortetoj – formoj

Malnova teksto (paĝo 340 linio -14):

La kialo, ke oni ne kunsribu milojn, estas, ke antaŭ *mil* povas stari ĉio ajn de *du ĝis naŭ mil naŭcent naŭdek naŭ*, do ankaŭ plurvort-aĵoj. [...]

Korektita teksto (mi forigis *naŭ mil*):

La kialo, ke oni ne kunsribu milojn, estas, ke antaŭ *mil* povas stari ĉio ajn de *du ĝis naŭcent naŭdek naŭ*, do ankaŭ plurvortaĵoj. [...]

• 23.2. O-vortaj nombrovortoj

Mi kompletigis la alineon pri la respondaj vortoj en aliaj lingvoj per la terminoj “longa skalo” kaj “mallonga skalo”.

Malnova teksto (paĝo 347 linio 15):

Kelkaj lingvoj, interalie la Angla kaj la Rusa, donas tute aliajn valorojn al iuj el siaj similformaj nombrovortoj. La Esperantaj vortoj tamen sekvu la plimulton de la lingvoj, kaj havu ĝuste la ĉi-antaŭe montritajn signifojn (kiuj estas la originaj valoroj por tiuj vortoj).

Kompletigita teksto:

La valoroj de la vortoj *biliono*, *triliono* k.t.p. montrataj ĉi-antaŭe sekvas la tiel nomatan “longan skalon”, kiun uzas la plimulto de tiuj lingvoj, kiuj entute uzas tiaformajn nombrovortojn. Sed kelkaj

lingvoj, interalie la Angla kaj la Rusa, donas tute aliajn valorojn al siaj similformaj nombrovortoj uzante la tiel nomatan “mallongan skalon”. La Esperantaj vortoj tamen sekvu la plimulton de la lingvoj, kaj havu ĝuste la ĉi-antaŭe montritajn signifojn (kiuj estas la originaj valoroj por tiaj vortoj).

• 23.6. Nuanciloj de nombrovortoj

Mi forigis ekzemplon (aĝo 354 linio 8):

La skribantoj de artikoloj devas dissendi po unu presitan ekzempleron al siaj korespondantoj.^{OV.100} En tiu ĉi ekzemplo Zamenhof ja uzis N-finaĵon kune kun *po*, kvankam li normale ne faris tion.

En la origina Zamenhofa teksto (*La Esperantisto* Marto 1891) ne estas N-finaĵoj post *po* en tiu frazo. Nur en la *Oficiala Verkaro* tiuj N-finaĵoj aperas pro ies eraro.

Mi enmetis anstataŭe alian ekzemplon el la Biblio:

- *Jen estas la fajrofero, kiun vi devas alportadi al la Eternulo:*
[alportu] *ŝafidojn jaraĝajn sendifektajn po du en ĉiu tago, kiel konstantan bruloferon.*^{NmZ.28} En tiu ĉi ekzemplo Zamenhof ja uzis N-finaĵon kune kun *po*, kvankam li normale ne faris tion. Oni povas diri, ke *po du* estas aparta komplemento ĉi tie.

Aldone mi enmetis ekzemplon el la *Dua Libro* (paĝo 354 linio 5):

- *Al ĉiu el la infanoj mi donis [...]*
- *Al ĉiu el la laborantoj li donis po kvin dolarojn.*^{DL.18}

• 23.8. Horoj

Malnova teksto (paĝo 357 linio 9):

Por plia klareco oni povas aldoni la esprimojn *en la antaŭtagmezo* aŭ *antaŭtagmeze*, kaj *en la posttagmezo* aŭ *posttagmeze*. [...]

Kompletigita teksto (mi aldonis mallongigojn):

Por plia klareco oni povas aldoni la esprimojn *en la antaŭtagmezo* aŭ *antaŭtagmeze* (mallongigo: *atm.*), kaj *en la posttagmezo* aŭ *posttagmeze* (mallongigo: *ptm.*). [...]

• 23.9. Datoj

En la kvin unuaj alineoj ĉiuj aperoj de *en la jaro* estas ŝanĝitaj al *de/en la jaro* (paĝo 358 linioj 7 - 13).

• 25.1.1. Perverba priskribo de subjekto

Mi aldonis plian ekzemplon kun E-finaĵa perverba priskribo (paĝo 366 linio -11):

- *Estas pli bone, ke ni tie ĉi manĝu kaj iru en la urbon vespere.*^{BV.75}
- *Ŝajnas neeble, ke io tia baldaŭ okazos.*

• 25.1.2. Perverba priskribo de objekto

Malnova teksto (paĝo 370 linio 18):

Se la objekto estas I-verbo, oni uzas E-vorton kiel perverban priskribon de la objekto anstataŭ A-vorto. Tio praktike okazas preskaŭ nur kun la verbo *trovi* en la speciala signifo “opinii (ke io

estas ia)”:

Kompletigita teksto:

Se la objekto estas I-verbo, oni uzas E-vorton kiel perverban priskribon de la objekto anstataŭ A-vorto. Tio praktike okazas preskaŭ nur kun verboj, kiuj esprimas opinionon, ke io estas ia, precipe *opinii* kaj *trovi*:

Aldone mi enmetis ekzemplon kun la verbo *opinii* (paĝo 370 linio -3):

- *Mi trovas **neelteneble**, ke vi ne volas paroli kun mi. [...]*
- *Kial oni ĉe vi opinias **nekredinde**, ke Dio levos la mortintojn?*

• 25.3. Apudmeto

Malnova teksto (paĝo 376 linio 18):

Se oni skribus ekz. *ŝtatoj kaj membroj* [...] Normale tamen sufiĉas simpla vorto kiel *membroŝtatoj*.

Kompletigita teksto:

Se oni skribus ekz. *ŝtatoj kaj membroj* [...] Normale tamen sufiĉas simpla vorto kiel *membroŝtatoj* aŭ la tute bona esprimo *membraj ŝtatoj*.

• 30.1. Sensubjektaj verboj

Malnova teksto (paĝo 417 linio -5):

Pluvis hieraŭ. [...] (La falaĵo ne povas aperi kiel objekto. Ne eblas: **Pluvis ŝtonojn sur ilin.* *)

Kompletigita teksto:

Pluvis hieraŭ. [...] (La falaĵo ne povas aperi kiel objekto. Ne eblas: **Pluvis ŝtonojn sur ilin.* *) Ĝenerale ĉiuj similaj veterverboj estas sensubjekte uzeblaj: *neĝi, hajli, ŝtormi, frosti, fulmi, tondri* k.a.

• 32.3. Mallongigitaj frazoj

Mi aldonis plian ekzemplon kun subkomprenata *vi* (paĝo 447 linio -9):

- *Helpu!* = *Vi helpu!* *Vi* = “ĉiu ajn, kiu aŭdas tiun ĉi krion”.
- *Restu ĉiam tia(j).* = *Vi restu ĉiam tia(j).*

• 33.4.1.1. Rilata kiu

Malĝustaj ekzemploj (paĝo 468 linioj 1-5):

- *Ni manĝas makaroniojn.* → *Estas makaronioj, kiujn ni manĝas.* La origina objekto fariĝis subjekto en la prezenta ĉeffrazo. En la *kiu*-frazo la makaronioj ankoraŭ estas objekto (= *kiujn*).
- *Ŝi ĝin riparis per glubendo.* → *Estis glubendo, per kiu ŝi riparis ĝin.* La prezentita subjekto rolas kiel *per*-komplemento en la subfrazo.

Korektitaj ekzemploj (*kio* anstataŭ *kiu*):

- *Ni manĝas makaroniojn.* → *Tio, kion ni manĝas, estas makaronioj.* → *Estas makaronioj* [tio], *kion ni manĝas.* La origina objekto fariĝis subjekto en la prezenta ĉeffrazo. En la *kio*-frazo la makaronioj ankoraŭ estas objekto (= *kion*).

- *Ŝi ĝin riparis per glubendo.* → *Tio, per kio ŝi ĝin riparis, estis glubendo.* → *Estis glubendo* [tio], **per kio ŝi riparis ĝin**. La prezentita subjekto rolas kiel *per*-komplemento en la subfrazo.

• 35.3. Esperantigitaj nomoj

Malnova teksto (paĝo 502 linio -8):

Alia ekzemplo estas la lando *Finnlando*. En la tuta mondo ĝi estas konata sub diversaj variantoj de tiu nomo. Nur en Finnlando mem kaj en la najbara lando Estonujo ĝi havas alian nomon. [...]

Korektita teksto:

Alia ekzemplo estas la lando *Finnlando*. En la tuta mondo ĝi estas konata sub diversaj variantoj de tiu nomo. Nur en Finnlando mem kaj en kelkaj najbaraj landoj ĝi havas alian nomon. [...]

• 35.4. Nomoj de landoj kaj popoloj

Mi forigis superfluan ekzemplon (paĝo 504 linio 13):

- *Sao-Tomeo kaj Principeo* (Afriko) → *ano de Sao-Tomeo kaj Principeo*.

• 38.2.10. EJ

Mi aldonis la ekzemplon *urĝejo* (paĝo 552 linio 19):

- *preĝi* → *preĝejo* [...]
- *urĝi* → *urĝejo* = malsanulejo (aŭ parto de malsanulejo), kie oni urĝe traktas akcidentoviktimojn k.s.

• 38.2.26. OBL

Mi aldonis du pliajn ekzemplojn kun *duobla kaverno* kaj *duobla sago* (paĝo 579 linio -13):

- *duobla lito* = lito por du personoj
- *duobla kaverno* = kaverno duparta - ĉiu el la du partoj estas jam per si mem kaverno
- *duobla sago* = unu sago konsistanta el du partoj, kiuj ĉiu per si mem jam aspektas kiel (parta) sago (↔)

• 38.2.28. OP

Mi aldonis du pliajn ekzemplojn kun *duopa* kaj *triopa* (paĝo 581 linio -5):

- *Rigardu, kiel multope* [...]
- *duopa interparolo* = interparolo inter du personoj
- *triopa laborgrupo* = laborgrupo konsistanta el tri personoj

Post tiu listo mi aldonis la jenan alineon:

Se temas pri objekto, kiu konsistas el du partoj, ĉiu el kiuj estas per si mem tia objekto, tiam oni ne uzas OP, sed OBL (§38.2.26).

• 39.2.2. ANTI

Malnova teksto (paĝo 623 linio 10):

“Kontraŭa, malamika, opozicia”. [...] *antimaterio* = “materio el inverse ŝargitaj partikloj”. Plej ofte estas preferinde uzi la rolvorteton *kontraŭ* (§12.3.4.8) prefiksece: *kontraŭfaŝisto*, *kontraŭtezo* k.t.p. Multaj tiaj ĉi ANTI-vortoj ankaŭ povas esti rigardataj kiel propraj radikoj.

Kompletigita teksto (mi aldonis *antitusa* kun komento kaj *kontraŭtusa*):

“Kontraŭa, malamika, opozicia”. [...] *antimaterio* = “materio el inverse ŝargitaj partikloj”, *tusi* → *antitusa* = “kontraŭtusa”. Vorto kiel *antitusa* ŝajnas esti frazetvortoj kun kaŝa uzo de ANTI kiel rolvorteto: **anti tuso** = “kontraŭ tuso” → [*anti tuso*]-A → **antitusa** (komparu kun simila uzo de PRE [§39.2.18]). Plej ofte estas preferinde uzi la rolvorteton *kontraŭ* (§12.3.4.8) prefiksece: *kontraŭfaŝisto*, *kontraŭtezo*, *kontraŭtusa* k.t.p. Multaj tiaj ĉi ANTI-vortoj ankaŭ povas esti rigardataj kiel propraj radikoj.

• 39.2.18. PRE

Malnova teksto (paĝo 627 linio -16):

[...] [*pre Latino*]-A → **prelatina**. [...]

Kompletigita teksto (aldoniĝis referenco al ANTI):

[...] [*pre Latino*]-A → **prelatina** (komparu kun simila uzo de ANTI [§39.2.2]). [...]

• 39.3. Internaciaj afiksoj

La alineo pri *hektaro* estas kompletigita.

Malnova teksto (paĝo 631 linio 21):

En unu okazo la kunmeto estas neregula: *hektaro* anstataŭ **hektoaro**.

Kompletigita teksto:

Ekzistas ankaŭ du neregulaj formoj: *hektaro* (cento da aroj) kaj *megomo* (miliono da omoj). Tiuj formoj estas rigardendaj kiel apartaj radikoj en Esperanto: HEKTAR kaj MEGOM. Sed ankaŭ la regulaj kunmetoj *hektoaro* kaj *megaomo* estas uzablaj.

• 40. Gramatiko en la Fundamento

Malnova teksto (paĝo 635 linio -7):

1. En leteroj kaj verkoj destinitaj [...] kaj tiel ricevi ilian plenan signifon, sen ia ajn antaŭa studo de la gramatiko.

Korektita teksto (mi ŝanĝis *ilian* al *ĝian*):

1. En leteroj kaj verkoj destinitaj [...] kaj tiel ricevi ĝian plenan signifon, sen ia ajn antaŭa studo de la gramatiko.

• 42. Listo de novaj vortoj

Paĝo 647 linio -11: En la listo de novaj vortoj ĉe la vorto *Muharam/o* en la tria kolumno: La lasta litero de la Araba vorto *al-Muharram* erare presiĝis sur aparta linio.

- **45. Literaturo**

Mi ĝisdatigis la indikojn pri *Aktoj de la Akademio 1963-1967* kaj *Aktoj de la Akademio II 1968-1974* (paĝo 659 linioj 12 kaj 15):

Aktoj de la Akademio 1963-1967. 2a eldono, Rotterdam, Nederlando, 2007 (Oficiala Bulteno de la Akademio de Esperanto, 9). <<http://akademio-de-esperanto.org/aktoj/aktoj1/>> [enhavas interalie enketojn kaj decidojn pri la pasivaj participoj kaj pri la vortfarado]

Aktoj de la Akademio II 1968-1974. 2a eldono, Rotterdam, Nederlando, 2007 (Oficiala Bulteno de la Akademio de Esperanto, 10). <<http://akademio-de-esperanto.org/aktoj/aktoj2/>> [enhavas interalie la Okan Oficialan Aldonon al la Universala Vortaro, kaj la Bazan Radikaron Oficialan]

Mi kompletigis la indikojn pri la *Fundamento de Esperanto* per la adreso de Interreta versio de la Fundamento (paĝo 661 linioj -16):

Zamenhof, L. L.: *Fundamento de Esperanto*. 9a eldono kun enkondukoj, notoj kaj lingvaj rimarkoj de A[ndré] Albault. Esperantaj Francaj Eldonejoj, Marmande, Francujo, 1963. (Vidu ankaŭ <<http://akademio-de-esperanto.org/fundamento/>>.)

En la *Fontoj de Zamenhofaj ekzemploj* mi aldonis la *Duan Libron* (paĝo 662 linio 20):

DL D^o Esperanto [Zamenhof L. L.]: *Dua Libro de l' lingvo Internacia. Kajero N° 1. Ĥ. Kelter*, Varsovio, 1888. [reprezo en *Unua etapo de Esperanto 1878-1895. (iom reviziita plena verkaro de l.l. zamenhof, originalaro I)*. Eldonejo ludovikito, Kyoto, 1989]